

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Marijke Schermer
Titel	Alaska
Jaar	1998
Uitvoering	Marijke Schermer

Copyright (C) 1998 by Marijke Schermer

ALASKA

(1)

Het is een ochtend.

En laten wij er voor de aardigheid vanuit gaan dat het de komende tijd ook ochtend blijft.

Dat het een eeuwigdurende morgen lijkt.

Nee, niet voor de aardigheid.

Het is van groot belang dat we dat doen.

Dat u dat met mij doet.

En laten we dat in godsnaam niet interpreteren.

Laten we geen dingen gaan beweren als dat de ochtend symbool zou zijn voor een dageraad in ander opzicht.

Het is ochtend en niets anders dan ochtend.

Het is ochtend en het strekt niet verder dan dat.

Dan dat het ochtend is.

Het is ochtend vanwege de kleur van het licht.

Vanwege de geur van de lucht.

Het is helder, maar ik sluit niet uit dat het later gaat sneeuwen.

Het is immers koud en al wit onder mijn voeten.

Maagdelijk, nu nog.

Er is misschien een water.

Een water dat te groot en te diep is om te bevriezen.

Zoiets als een zee.

Een zee, ja.

Of een oceaan.

En vorst.

Stelt u zich eens voor.

Het is koud, maar dat betekent op geen enkele manier dat het ook kil is; koud betekent nergens bloedeloos.

Ik sta hier.

In vaal-vuilwitte kleren.

En ik weet niet hoe ik hier gekomen ben.

Of ik hier gekomen ben.

Of ik hier misschien altijd geweest ben.

Nooit ergens anders ben geweest.

Ik weet dat niet en ik vraag u dat ook in het midden te laten.

We hoeven tenslotte niet alles te weten.

Niet alles aan de hand van een verleden te verklaren.

Helemaal niet verklaren.

Niet verklaren of beweren.

Niets vinden en vooral, ja vooral geen waarheden verkondigen.

Er was een jongen hier.
Die jongen heeft geen naam.
Was een naamloze jongen.
Zoals ik een naamloze vrouw ben.
Hij heeft steeds gezegd dat hij van mij hield omdat ik klein en mager en toch sterk was.
Ik heb dat altijd een mooie reden gevonden.
Klein en mager en toch sterk, zo zei hij dat.
Ik heb mezelf vaak groot gevonden.
Groot en heel vaak slapjes.
Maar niet ziekelijk of kleinzerig.
Niet zoals van die mensen die zeggen dat ze hoofdpijn hebben en dat jij bij jezelf denkt: als ik jouw hoofdpijn zou hebben dan zou ik er niet eens een woord aan vuil maken.
Maar slapjes.
Schrikachtig, ben ik ook bij tijd en wijlen wel geweest.
Maar ik heb dan altijd gedacht: je kan maar beter in een groot en leeg en ijzig landschap staan dan in een cocon zitten.
Beter een heldere eenzaamheid dan een bedompte.

Die jongen had zelf ook niet bepaald veel vet op zijn botten.
Hij had wel spieren en van die aders die een beetje op de huid liggen.
Hij had dat op zijn handen en één had hij er op zijn voorhoofd.
Hierzo, zo en dan hop, een bochtje.
En hij was erg lang.
Dat gaf hem iets machtigs.
We hebben nooit erg veel gepraat, wij.
We hebben altijd erg veel gezwegen.

Ik drink wat.
Vergeef me dat ik alleen drink.
Ik drink wodka, maar nooit om dronken te worden.
Om de smaak en het gevoel:
Even schrikken van het hoge ontsmettingsgehalte en dan rustige zich verspreidende weldadige gloed.

Er zijn vogels hier.
Maar ze vliegen wel erg hoog.

Ik heb ooit...
Ik denk nu...
Het was...
Het was zo stil.
Ik stond in zee en wachtte.
Ik wachtte in zee.
Regen viel in dichte stromen.
Duizend stille waterkraters.
Stelt u zich eens voor.

Het was zo stil.
Het was even stil als bij een zonsverduistering.
Ik stond daar heel rustig en geduldig.
"Het was alsof zij dat ene ogenblik tot in eeuwigheid wilde rekken."
En al die tijd viel maar de regen en bedekte de bovenkant van het water.

Wat er is gebeurd?
Wat wilt u zoal horen?
Het ware verhaal of het officiële?

Wacht, laten we nog wat over die jongen praten.
U vraagt mij of het een mooie jongen was?
Ja, het was een mooie jongen.
Al weet u daarmee natuurlijk nog niets.
Tja wat kan ik zeggen.
Zijn neus was een tikkeltje scherp.
Zij wenkbrauwen een tikkeltje zwaar.
Zijn mond tamelijk groot en zijn lippen verrassend zacht.
Zij hals was smal.
Zijn borst onbehaard en hij had grote bruine tepels.
Zijn vingers en tenen lang, maar dat waren zijn armen en benen natuurlijk ook al.
Ja, hoe moet ik het zeggen, hij had iets dansends.

Ik moet oppassen, straks vertel ik u nog meer over hem dan hij mij ooit over zichzelf verteld heeft.

Hij was een zachtaardig iemand.
Maar niet bang.
Hij was behoorlijk onverschrokken voor iemand die er zo weerloos uit kon zien.
Hij voelde zich denk ik beter dan ik.
Of niet beter.
En in ieder geval niet op een nare manier.
Ik geloof dat hij dacht dat hij het allemaal beter kon bolwerken en behapstukken dan ik.
Maar dat is een interpretatie, neemt u dat mee.
Hij heeft nooit werkelijk iets gezegd dat in die richting kan duiden.
Maar god, op een gegeven moment moet je het toch een beetje mogen invullen.
Er is nu eenmaal zoveel wat je niet kan toetsen aan zo weinig werkelijkheid.

Ik heb nooit ergens spijt van gehad.
Om uw vraag maar bij voorbaat te beantwoorden.
Ik wens mij te onttrekken aan elke definitie en: spijt, ik weet niet wat het is.
Ik heb hoogstens wel eens betreurd dat ik geen spijt had.
Ik denk trouwens sowieso dat spijt de helft van de tijd maar een smoesje is.
Ik geloof het nooit zo als iemand ineens verschrikkelijk veel spijt zegt te hebben.

Als iemand zoiets tegen mij zegt ben ik meteen op mijn hoede.
Denk ik: voor jou moet ik oppassen.
Jij met je spijt en je smoesjes.

Missen doe ik hem wel.
Maar ik wil niet dat u nu gaat denken dat al mijn gevoelens en gedachten zich rond deze gebeurtenis concentreren.
Er zijn ook andere dingen al kan ik daar nu even niet opkomen.
In het begin voelde ik me heel tevreden.
Sterk en buitengewoon compact.
Een mens uit één stuk.
Langzamerhand ben ik me op steeds meer momenten uitgewaaierd en verbrokkeld gaan voelen.
Uitgesmeerd over een veel te groot gebied, zo lijkt het.
Waardoor alles dun en ijl en niet consistent lijkt.
Het soortelijk gewicht, de dichtheid, ro, is afgenomen.
Ik hoop dat u het me niet kwalijk neemt dat ik de dingen zo via een omweg benoem.
Ik houd persoonlijk meestal niet van mensen die in een eindeloze opeenvolging van metaforen spreken.
Die op die manier de boude werkelijkheid van valse poëzie voorzien.
Maar om duidelijk te zijn is concreet blijven en alle banaliteiten bij hun banale namen noemen niet altijd de beste oplossing.
Dus, vergeef me, met mijn zogenaamde dichtheid is het op het moment niet helemaal optimaal gesteld, en daar weet ik vooralsnog geen andere woorden voor.

Ik zou wel enkele schrijvers kunnen citeren die verschrikkelijk mooi het missen hebben omschreven, maar die heeft u wel of niet gelezen of die gaat u ooit nog lezen en bovendien wil ik ook wel mijn eigen woorden zoeken.
Of niet.
Geen woorden zoeken.
Dat gevoel gewoon voelen en u uw eigen duiding laten hebben.
Ik bedoel, zo werkt het toch.
Zo werkt het sowieso.
Ik doe eens een paar woorden en u denkt daar zo het uwe van.
Nee laat ik er in godsnaam niet naar streven een verhaal te vertellen dat eenduidig en bepaald is.
Nee nee, nuance, laat ik daar wel naar streven, maar me niet laten frustreren door het besef dat dat onmogelijk is.

Hij had van die dingen die hij altijd deed.
Die ik nooit iemand anders heb zien doen op die manier.
Zoals hij mijn hoofd tussen zijn handen nam.
Niet mijn gezicht, zoals de meeste mensen dat zouden doen.
Echt mijn hoofd, met de muizen tegen mijn slapen gedrukt en zijn nagels een beetje krabben en duwen in mijn hoofdhaar tussen mijn haren, die ik toen overigens heel kortgeknipt droeg, er was nauwelijks sprake van haar.
Maar ook dingen in zijn eentje.

De manier waarop hij pijlsnel zijn rechter ringvinger over zijn onderlip heen en weer bewoog als hij zich iets probeerde te herinneren.
Ik zal een kleine imitatie proberen.
Stelt u zich voor dat ik langer sterker en eenzamer ben.

Wat er is gebeurd?

Waarom wilt u dat eigenlijk van mij horen.
Ik zou alleen de woorden kunnen herhalen die anderen eraan gegeven hebben.
Het officiële verhaal.
De goedgekeurde versie.
Het ware verhaal is een stuk ingewikkelder over te dragen.
Het ware verhaal is niet eens een verhaal.
Heeft niet die constructie.

We hadden ook gewoon stil kunnen zijn.
U gaat daar zitten.
Ik ga hier zitten.
Het licht verandert.
Ik kijk u aan.
U kijkt mij aan.
En na een uur fade het licht langzaam uit.
U en ik klappen en buigen wat naar elkaar.
We steken onze handen op naar de lichtman- of vrouw.
We glimlachen opgelucht en met rode wangen en treffen elkaar na een kort moment rond een tafel en vertellen elkaar over het afgelopen uur.

Ach, er is toch zoveel mogelijk.
We kunnen alle kanten op.
Hoewel ik met elk woord dat ik toevoeg de mogelijkheden natuurlijk danig beperk.

Die jongen is dood.
Laat ik het maar gewoon zeggen ook.
Die jongen is dood.
Daar is hoegenaamd niets meer van over.

(2)
In 1741 werd Alaska ontdekt door Vitus Bering.
U weet wel, vandaar de Beringzee.
De Beringzee ligt westelijk.
Ik wilde liever zo noordelijk mogelijk.
Waar het altijd koud is en waar de middernachtelijke zon schijnt.

De temperatuur is inmiddels bijna een hele graad gedaald.
Ik weet niet of u dat gemerkt heeft, of dat u het zich nu met terugwerkende kracht realiseert.

De temperatuur in bijna een gehele graad gedaald, maar tijd is er nauwelijks verstreken.

Het is nog altijd ochtend.

Wat dat betreft is er niets veranderd.

Ik herinner me een nacht.

Het was koud, maar anders dan nu.

Het verschil is dat er toen vocht in de lucht zat.

De lucht was zwaar van vochtigheid.

Er hing mist.

Dunne rafelige nevels.

Niet zoals dat kan zijn,

Dat het echt mooi is.

Het was zwaar en vochtig en een beetje dramatisch.

Begrijpt u?

Het was het eerste onduidelijke moment sinds ik alleen was.

Sinds ik hem daar had achtergelaten.

Eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat ook het officiële verhaal verschillende versies kent.

Grofweg zijn de meningen te verdelen in twee kampen.

Zij die mij schuldig achten.

Zij die mij als medeplichtig beschouwen.

Er zijn natuurlijk ook mensen die mij ontoerekeningsvatbaar verklaren, maar die laat ik buiten beschouwing omdat ik doorlopend heb geweten waar ik mee bezig was.

Zij die mij niet schuldig noemen, verdedigen het idee dat wie de daad daadwerkelijk uitvoert ook de dader en dus aansprakelijk is.

Zij die dat aanvallen doen dat met het argument dat wij de domme kracht weinig te verwijten hebben en dat het brein achter de zaak het gevaar is.

Wat denkt u?

Ik heb er geen mening over;

De hele discussie vermoeit me.

Bovendien gaat het over mij en kan ik er niet goed naar kijken.

Ik vraag mij steeds maar af hoeveel de wijze waarop je sterft uitmaakt.

Zijn er betere en mindere manieren?

Ja, natuurlijk is geen pijn te verkiezen.

Maar een snelle en doeltreffende kogel die in je hart zit voor je de schutter aan hebt kunnen kijken?

Is dat erg?

Is dat dan erger dan slapend sterven?

En is het bijvoorbeeld mooier eigenhandig door je geliefde te worden gewurgd dan per ongeluk te worden geraakt in een bombardement?

Je hoort wel eens over mensen die na het meemaken van iets afschuwelijks, een ongeluk, het veel te vroeg verliezen van een dierbare, plotseling begrijpen waar het om gaat.

Waar het dan om blijkt te gaan blijft altijd enigszins onduidelijk.

Het heeft in ieder geval te maken met niet altijd aardig zijn en doen wat je echt belangrijk vindt.

Dat kon ik zonder vreselijks ook al bedenken, maar wie weet heb je wel een trauma nodig om het tot je door te laten dringen.

Wie weet.

Wie ben ik.

Ik ben een mens van vlees en bloed.

Mijn vlees is als het uwe.

En mijn bloed behoort tot de meest voorkomende groep.

Mijn botten houden mij overeind.

Mijn spieren en gewrichten geven het geheel wat buig- en strekmogelijkheden.

Mijn hersens bewaken die processen en mijn huid houdt alles netjes bij elkaar.

Ik heb hormonen, verdedigingstroepen, zintuigen en een broedkamer.

Ik ben een volstrekt goed werkend organisme.

Ik vind het verdomd lastig om te zeggen of ik een goed mens of een slecht mens ben.

Ik zal u het verhaal eens uit de doeken doen.

Ik zal u een zo feitelijk mogelijk verslag doen van de gebeurtenissen.

Aan u de keus of u mijn goedwerkend mechanisme wilt bestuderen, een oordeel over mij wilt vellen, mij wilt begrijpen of misschien u ergeren en spijt hebben van uw aanwezigheid.

Houdt u er rekening mee dat hele delen kunnen zijn verzonnen.

Op een maandagmiddag rijst voor het eerst de gedachte.

Misschien moet hij sterven.

Elke argumentatie voor die gedachte komt dinsdag en woensdag.

Hij moet sterven.

Ergens weet ik van het begin af aan dat er een dag zal komen dat hij weer vertrekt.

Waarom wachten daarop?

Waarom hem niet voor zijn?

Zelf weggaan is een slecht idee.

Ik ken mezelf een beetje, weet u.

Als ik weg zou gaan zou ik ook weer terugkeren. En bovendien, ik was hier het eerst en ik laat me niet verjagen.

Ik laat me niet verjagen. Ik niet.

Nee, als ik hem voor wil zijn, moet het ook onherroepelijk zijn.

Of:

Ergens is hij ook een heel slecht iemand.

Diep in zijn hart, bedoel ik.

Dat dringt maar binnen in mijn wereld, mijn domein.

Zet alles op zijn kop.

Woont in mijn huis, slaapt in mijn bed.

Woont in mijn hoofd.
Neemt alles in beslag.
Pakt mij voorgoed mijn vermogen af om alleen te zijn.
Ik, die de eenzaamheid toch altijd koesterde.
Ik moet me tegen hem beschermen.
Ik moet mij redden.
Voor het te laat is.
Voor ik alleen nog maar om hem leef.

Of:
Ik dacht aan de keer dat hij zijn handen om mijn hals heen vouwde en vroeg
of ik samen met hem wilde sterven.
Zo bang was ik toen.
Hij kon mij doden en zelf blijven leven.
Hoe wist ik of hij mij zou volgen?
De lafaard heeft uiteindelijk losgelaten.
Liet striemen na, twee lichte blauwe plekken van zijn duimen.
Om mij eraan te herinneren dat hij wilde dat onze liefde iets met dood en de
bereidheid om te sterven te maken had.

Vindt u dat laatste wat ver gaan?
U moet bedenken, ik zocht argumenten.
Ik zocht een verklaring voor mijn plotselinge behoefte.

Ik zou zo graag het verhaal over onze liefde vertellen.
Het is ingewikkeld.
Heeft u een grote liefde?
Zo eentje die je blik verandert.
Zo eentje waar je niet omheen of onderuit kan?
Zo eentje die maakt dat je dingen doet en denkt waar je jezelf niet toe in
staat achtte?
Zo eentje die maakt dat je van alles wat allang gezegd is óók wil zeggen.
Zo één die maakt dat je monologen nodig hebt.
Zo één die maakt dat je geen identiteit meer hoeft dan die van zijn of haar
geliefde.

Allerlei details die als van wereldbelang in je geheugen staan gegrift.
Hoe hij mij vast kon pakken. Alle manier waarop wij vastpakten.
En vreeën.
Alle manieren waarop ik mijn hoofd op hem of tegen hem aan heb gelegd.
Alles wat wij elkaar stilzwijgend toefluisterden.
Zoals ik al zei, wij hebben nooit erg veel gepraat.
Wij hebben altijd erg veel gezwegen.
Maar we zeiden elkaar een hoop.
Dan ben je misschien zelfs zekerder van wat de ander bedoelt dan met al die
woorden. Al die woorden. Al die poëzie waarvan je niet weet of het meer is
dan woorden.
Die blikken die wij elkaar toestraalden waren in ieder geval in het begin niet
mis te verstaan.

Later wel natuurlijk.
Later wel.
Later werd alles natuurlijk heel anders.
Maar zo schijnt dat te gaan met grote liefdes.
Dat die gedoemd zijn te mislukken, bedoel ik.
Als ze niet mislukken gaan ze op den duur gewoon over natuurlijk en dat is het dus die grote liefde niet meer.
Een grote liefde is er zo één die afgekapt wordt voor het minder wordt.

Ik ben naar Het Been gegaan.
Een kroeg hier verderop.
Vijf kilometer rechtdoor en dan nog drie naar links.
Daar heb ik twee kennissen gevraagd het voor me te doen.
Waarom ik in zo'n café kom en hoe ik aan zulke onfrisse kennissen kom?
Zo nu en dan wil ik er ook wel es uit.
En de mensen die daar komen vind ik fascinerend.
Ze hebben wat mij betreft een heel verfrissende kijk op de wereld.
(Al ben ik het natuurlijk niet met ze eens.)
Ze doen heel wat minder heilig over het leven.
Ze hebben in het geheel geen last van idealen.
Ze leven hun leven en doen wat ze moeten doen, zeggen ze.
En ze zijn gelukkig.
Of beter: ze weten niet eens of ze gelukkig dan wel ongelukkig zijn; ze maken zich niet druk om dat soort dingen.
Ik wil dat ik zo ongecompliceerd kan leven.
Ik wil gewoon zijn, begrijpt u wel.
En als dat met zich mee zou dragen dat ik dan dingen zou uitvreten, die nù tegen mijn moraal indruisen, dan is dat oké.
Wat wilt u liever?
Iemand zijn die nadenkt en afweegt en zich beperkt door utopieën en ethiek, of simpelweg gelukkig zijn?

Ach, ach ach ach.
Ik wil u iets vertellen.
We hadden niet gewoon stil kunnen zijn.
Ik wil u iets vertellen.

Jezus Christus
(als er tenminste geen bezwaren zijn tegen het ijdel roepen van zijn naam)
Vergeef me dat ik alleen drink.
Hoe doe je dat gebruikelijk gesproken?
Als je bij iemand op de bank zit, een vriendin ofzo, en vertelt, praat, kletst.
Een heel eind in het weg vertelt en vanuit losse flarden een compleet beeld geeft.
Ik heb geen vriendinnen.
Nooit gehad ook.
Ik ben niet zo van het uitnodigen en over de vloer komen.
Maar hoe moet dat dan?
Begríjpt u er al iets van?

Ziet u hem al voor u?
Vindt u al iets van mij, iets bedoel ik. Sympathiek of onsympathiek, dat maakt me niet uit. Vindt u al iets.
Of hangt die zin die ik zei: houdt u er rekening mee dat hele delen kunnen zijn verzonnen, steeds nog in uw hoofd?
Gelooft u me derhalve niet?
Denkt u: ja ja leuk verzonnen, leuk gezegd, maar wat wil je kleine magere en toch sterke vrouw, want die snappen we, dat zien we natuurlijk zelf ook wel.
Vergeeft u me dat ik alleen drink.
Vergeeft u haar. Uw gids en reisbegeleider. Dat zij het ook niet weet. Dat zij niet weet of er nu linksaf of rechtsaf geslagen moet worden. Of u nu moet worden geattendeerd op al dat schitterends aan uw ene of dat fascinerends aan uw andere hand.

Ik eet wat.
Ik bak een visje.

Stelt u zich de avond voor dat wij elkaar ontmoeten.
Het schemert.
Ik zit, zoals ik zo vaak zit.
Mijn benen over elkaar en de bovenste, in dit geval de rechter, schommel ik heen en weer.
Ik zit op het stoepje voor de deur en eet mijn avondeten.
Een mens moet eten.
Ik had niet erg veel geld in die tijd.
Dus at ik stampot stokvis.
Ik had niet het geringste vermoeden dat ik iemand zou ontmoeten.
Ik was er eerlijk gezegd niet eens voor in de stemming.
Maar goed, wel of niet iemand ontmoeten strookt maar heel zelden met je stemming.
Ik zag hem al van heel ver aankomen.
Hij trok een beetje met zijn been.
Omdat hij gevochten had met een paar grote mannen die hem wel een gemakkelijke prooi vonden, zoals ik later vernam.
(Al moet daarbij natuurlijk aangetekend worden dat je nooit helemaal zeker kan zijn van iemands onschuld als je die uit zijn eigen mond hoort.)
Goed, ik zag hem dus al van verre naderen.
Als die nu maar geen zin heeft in een gesprek, dacht ik nog.
Het werd een mooie avond.
Een avond die duurde tot de ochtend.
Waarin wij daar wat zaten.
Met warme truien in de nacht, in de zon.
Af en toe iets zeggend, af en toe glimlachend om elkaar of naar elkaar, of om een vogel of om wat dan ook.
Tegen de morgen heb ik hem gezegd dat ik maar eens ging slapen en wie weet tot ziens.

Wie weet tot ziens zei ik, omdat ik plotseling dacht dat ik wel erg hard van stapel liep met in mijn hoofd de vraag of hij wilde blijven deze avond en voor altijd.

Hij keek mij lang aan en ik verkoos zijn stille eis niet op te merken.

Ik ging naar binnen en sloot de deur.

Ik ben niet naar bed gegaan.

Ik heb nog lang aan mijn vurenhouten tafel koffie zitten drinken en zitten denken over mijn leven tot dan toe en wat nog zou komen.

's Middags heb ik de gebruikelijke dingen gedaan.

Wat grote stammen in kleine stukken hout gehakt. Sneeuw gesmolten. Eten gemaakt voor de dieren. Eten gemaakt voor mezelf.

Bij het licht van de lamp een brief geschreven aan mijn familie met de mededeling dat ik me had verloofd.

En toen naar bed gegaan en daar gespannen luisterend gelegen.

Hij liet een volle week niets van zich horen.

En toen op een dag, toen ik wat stond te vissen op het ijs, zag ik hem. Hij stond van een afstandje naar me te kijken.

Ik deed alsof ik dat niet zag en viste met de meest gracieuze gebaren waar je maar mee kan vissen.

En als er geen gebaren waren stond ik doodstil.

Zo roerloos als een mens dat leeft maar staan kan om hem te laten zien dat ik de kunst van de stilte beheerste en ook liefhad.

Ik wenste zelfs dat ik hem zou kunnen verwarren.

Hem op het ene been zetten en dan weer op het andere.

Hij had weinig regelmaat in wat hij deed.

Vertelde zelden waar hij heen ging en hoe laat hij terug kwam.

Ik sprak met ze af dat ik zodra hij weer eens weg was, een briefje op de tafel zou leggen met de vraag of hij mij dan en dan daar en daar wou treffen. Ik zou dan onmiddellijk naar het Been snellen om het hun te zeggen.

Ik vroeg hem op een avond wat hij het liefst zou willen als hij morgen dood ging.

Hij had gezegd dat hij in dat geval nog eenmaal met mij wilde vrijen en misschien nog één keer zwemmen en dat hij dan in de sneeuw zou gaan zitten.

Alleen, benadrukte hij.

Het eerste was niet moeilijk.

In die dagen wilde ik doorlopend met hem vrijen.

Elke keer kon immers de laatste zijn.

Zijn andere wensen waren onvervulbaar.

Zwemmen was onmogelijk; een bad al ingewikkeld.

En op het moment van zijn dood zou hij in het gezelschap van twee onbekenden zijn.

Daar voelde ik me wel naar over.

Hij ging weg.

Ik wachtte met moeite tot hij uit het zicht was en rende de hele weg.
Zwetend en hijgend kwam ik in het Been aan.
Ze waren er niet.
Ik rende terug.
Misschien nog wel harder dan op de heenweg.
Ik kwam bijna gelijk met hem aan.
Hij had het briefje nog niet gezien, maar hij stond mij verwonderd aan te kijken.
Wat er aan de hand was, wilde hij weten.
En toen ik niets zei, pakte hij me bij mijn schouders en zei:
Wàt is er gebeurd?
En: lieverd.
Ik heb niets gezegd.
Ik ben in bed gaan liggen met mijn ogen stijf dicht geknepen.
Later kwam hij bij me liggen en streelde me een beetje.
Vanaf dat moment kon ik niet meer terug.
De lucht was verpest.
Er was een geheim, een leugen, een verschrikkelijke eenzaamheid.
Die avond heb ik voor het eerst getwijfeld sinds ik had besloten.
Die avond was het moment waarop mijn beslissing onomkeerbaar was geworden.

Op een dag kwam ik ze samen met hem tegen in het Been.
Laat ik ze voor het gemak Berend en Berend noemen.
Wij waren er naar toe gegaan om te drinken en misschien iemand tegen te komen die verse vis wilde kopen. Die deals werden altijd het beste in de kroeg gesloten. Daarbuiten zagen we trouwens nooit mensen.
We zaten aan een tafel bij de deur.
Zij kwamen binnen en keken me heel even aan maar we zeiden niets tegen elkaar. Ik keek af en toe naar ze hoe ze aan de bar zaten en ruwe taal uitsloegen.
Eerst voelde ik me wat ongemakkelijk maar langzamerhand kreeg ik een machtig gevoel. Er zaten daar mensen die ik dirigeerde. Die voor geld deden wat ik ze zei en er zat daar iemand over wiens leven ik beschikt had. Een jong en mooi iemand die ging sterven omdat ik dat had bedacht. Noem me ziek en walgelijk en onbegrijpelijk.
Dat zou ik ook doen in uw plaats.
Ik kan het niet helpen. Ik zou het kunnen verzwijgen, maar ik voelde dat nu eenmaal zo.

Eén keer heb ik iemand uit zijn verleden ontmoet.
Een zwartharige vrouw.
Een zwartharige vrouw die duidelijk de dingen met hem had gedeeld die ik nu met hem deelde.
Zou zij hem beter kennen dan ik hem, vroeg ik me natuurlijk af, zoals je je dat afvraagt als er ineens een zwartharige vrouw opduikt die jouw geliefde blijkt te hebben gekend in een tijd dat jij nog niet eens wist van zijn bestaan.
Zou hij bij haar dieper hebben gezocht dan hij bij mij ooit had gedaan, vroeg ik me af.

Zou er iets zijn dat hij bij haar voor het eerst en voor het laatst gedaan had.
Iets.

Iets wat je alleen maar voor het eerst kan doen omdat het bestaat bij gratie van die eerste keer.

Begrijpt u mij?

Ik heb de eerste keer bij hem gezocht.

Ik heb wel anderen gekend en een soort idee van zuchten gezocht.

Een soort voorbode.

Een voorbode van het ware zuchten.

Een aankondiging van.

Een vermoeden van.

Een voorbereiding op misschien, hoewel ik dat betwijfel.

Ik heb mij volledig overgeleverd gevoeld.

Ik heb gedacht dat ik ik weet niet wat voor hem zou doen.

Alles.

Mijn leven geven, zo noemen ze dat.

Zo voelt dat ook.

Ik wou mijn leven voor hem geven.

Liefde is een ziekte.

Maar elk medicijn tot bestrijding ervan heeft dermate afschuwelijke bijwerkingen dat je maar beter ziek kunt blijven.

Drie dagen na de ontmoeting in het Been was hij dood.

Er liep een heel klein straaltje bloed door de haren op zijn achterhoofd.

Zijn haren waren donker dus dat het bloed was zag ik pas toen het bij zijn nek aankwam.

Een heel dun straaltje.

Geen hele plassen.

Geen fonteynen die uit zijn schedel spoten.

Een dun en langzaam stromend straaltje.

Zijn mond was een beetje vetrokken.

In een soort grimas.

Maar buiten dat, of juist met dat erbij, was hij gewoon heel mooi.

Was hij gewoon mijn man.

Zoals hij dat op zeldzame momenten, kijkend naar hem in mijn bed of in de lage zon ook was.

Mijn man.

De man van mijn leven.

Mijn liefde voor altijd.

Ik bedoel, ik hield van hem, ook toen hij daar zo rustig dood was door mijn toedoen.

De beide Berends gingen vast.

(3)

Ik leef alleen.

In Alaska.

Het is hier koud maar het is hier goed toeven.

Ik heb met niemand veel te maken.
Ik ben een soevereine staat.
Ik heb ook niet veel mensen nodig.
U, natuurlijk.
U heb ik nodig.
Om mij te horen.
De 4619 woorden die ik tot nu toe uit heb gesproken.
4619.
Nou, ja, 4634 nu en aan het eind van deze zin zijn het er alweer 4647.
Je hebt er geen idee van.
Van het ontelbaar aantal woorden dat je zonder dat je het weet uitspreekt.
Van het exorbitant aantal woorden dat je zo voor je het helemaal door hebt
lucht gegeven hebt.
De vraag of het met minder toe zou kunnen of dat ik juist te schaars ben.
De vraag of ik mezelf uit zou kunnen drukken met zo'n 5000 woorden.
Of ik me wellicht zonder woorden aan iemand uit kan drukken. Als is het
maar aan één iemand.
Mijn haat liefde voor die woorden.
De vraag of elk woord dat ik toevoeg om de vraag te stellen wat ik met elk
woord dat ik toevoeg, toevoeg, wel iets meer geeft of juist afdoet of er
überhaupt niets toe doet.
Of iets er überhaupt toe doet en of je iets moet kunnen benoemen om het zin
te laten hebben. En zo ja of dat dan grote woorden moeten zijn of of het ook
schroef, rode poon, nacht, fluit kan zijn.

Ik heb gesproken.
Ik heb u een verhaal verteld.
Ik heb mijzelf zichtbaar gemaakt door mijn lichaam te bewegen en mijn
stem te laten horen.
Als niemand je lichaam ziet en niemand ooit je stem hoort, wie ben je dan
om te zeggen dat je bestaat?
Besta je bij gratie van hen die je bestaan kunnen bevestigen?
Als je je niet zou kunnen bewegen en niet zou kunnen spreken, wat
onderscheidt je dan van een levenloos ding?
Het feit dat je gedachten hebt?
Maar wat zijn gedachten als ze geen enkele vorm kunnen krijgen?
Ik heb mij vormgegeven.
Ik heb mezelf geuit.
Ik heb uiting gegeven aan mijzelf.

Het is gaan sneeuwen
Het is teneinde gaan sneeuwen.
Voelt u de vlokken op uw haren liggen?
Er ligt een klein wit laagje over alles heen.
Ik kan alles opnieuw betreden.
Alles betreden alsof het nooit eerder betreden was.

Ik dwaal af.
Dwaal ik af?

Ik weet niet wat ik heb.
Vergeef me dat ik alleen drink.
Ik moest maar gaan slapen.
Er is een wet die zegt dat de wereld altijd anders is nadat je hebt geslapen.

5000 woorden
Precies.